

GREGOR

Quan, un matí, l'escarabat va sortir de l'estat ninfal va trobar-se transformat en un noi fati. Jeia damunt l'esquena sorprenentment tova i desprotegida i, si aixecava una mica el cap, es veia la panxa, pàl·lida i inflada. El nombre d'extremitats s'havia reduït de manera dràstica i les poques que sentia (quatre, en comptaria més tard) eren dolorosament carnosos, i tan gruixudes i pesades que bellugar-les li resultava impossible.

¿Què li havia passat? Ara l'habitació li semblava petitíssima, i menys intensa l'olor de florit que hi trobava abans. A la paret hi havia suports per penjar-hi l'escombra i el pal de fregar. En un racó, dues galledes. Contra una altra paret, una prestatgeria amb bosses, caixes, pots, una aspiradora i, repenjada, la post de planxar. Que petites li semblaven ara totes aquelles coses que, abans, gairebé no podia abastar en la totalitat. Va moure el cap. Va intentar girar-se a la dreta, però aquell cos gegantí pesava massa i no se'n sortia. Ho va intentar un segon cop; i un altre. A la fi va haver de reposar, esgotat.

Va tornar a obrir els ulls amb frisança. ¿I la seva família? Va girar el cap a l'esquerra i els va veure, a una distància inconcreta, immòbils, observant-lo astorats i amb por. Li sabia greu que sentissin por;

si hagués pogut els hauria demanat disculpes per aquell trasbals pel qual els feia passar. Cada nou intent de moure's per anar cap a ells resultava grotesc. Intentar arrossegar-se d'esquena li era especialment difícil. L'instint li deia que potser si es girava fins a quedar de bocaterrosa els moviments li resultarien més fàcils, tot i que amb només quatre extremitats (i tan poc àgils) no sabia com s'ho faria per desplaçar-se. Per fortuna, no sentia fressa que l'induís a pensar que hi havia humans a la casa. L'habitació tenia una porta i una finestra. Sentia com repicaven les gotes de pluja contra l'ampit de zinc de la finestra. Va dubtar si anar primer cap a la porta o cap a la finestra i va decidir finalment anar cap a la finestra perquè des d'allà veuria on era exactament, encara que no sabia del cert de què li havia de servir veure on era exactament. Amb tota la força de què era capaç, va fer un intent de girar-se. De força en tenia, però era evident que no sabia com dominar-la i que cada un dels seus moviments era desmanegat i inconnex, sense relació amb els altres. Quan aprengués a fer servir les extremitats, les coses millorarien tan notablement que podria anar-se'n amb els seus. De cop es va adonar que pensava, i aquella evidència va fer que s'interrogués si abans també pensava. Ell hauria dit que sí, però comparat amb aquell seu pensament d'ara, l'anterior era molt feble.

Molts intents més tard va aconseguir fer passar el braç dret per damunt del tronc; així, va decantar el pes a l'esquerra i, amb un esforç final, va girar el cos,

que va caure pesadament de bocaterrosa. La seva família va cuitar a apartar-se; es van quedar aturats a una certa distància, per por que si feia un altre moviment brusc els aixafés. Va sentir pena per ells, va disposar la galta esquerra a terra i va quedar immòbil. Els familiars se li van acostar a mil·límetres dels ulls. En veia les antenes movent-se, les mandíbules tancades en un rictus de desconcert. Va tenir por de perdre'ls. ¿I si el rebutjaven? Com si hagués sentit què pensava, amb les antenes sa mare li va acariciar les pestanyes. És clar, va pensar ell, de mi és el que deu trobar-hi més semblant. Commogut (una llàgrima li va lliscar galta avall fins a formar un bassal al voltant de les potes de sa germana), va voler respondre a la carícia, va intentar moure el braç dret, el va alçar i, incapaç de controlar-lo un cop alçat, el va deixar caure pesadament, cosa que va provocar la desbandada dels familiars, que van buscar protecció darrere d'un pot de suavitzant. Son pare treia el cap, amb prevenció. Segur que entenien que no els volia fer cap mal, i entenien també que tots aquells moviments perillosos eren producte de la imperícia a dominar aquell cos monstruós. Li va quedar confirmat quan s'hi van tornar a acostar. Que petits que els veia! Petits i (li recava acceptar-ho) distants, com si les seves vides estiguessin a punt de bifurcar-se de manera irreversible. Hauria volgut dir-los que no els deixessin, que no se n'anessin fins que ell pogués acompanyar-los, però no sabia com fer-ho. Hauria volgut poder-los acariciar les antenes sense que la

carícia els destrossés, però, com s'havia vist, els seus moviments maldestres comportaven un risc evident. De bocaterrosa, va iniciar el recorregut cap a la finestra. A poc a poc, ajudant-se amb les extremitats es va arrossegar per l'habitació (la família va quedar a l'aguait) fins a arribar a la finestra. Però la finestra era molt amunt, i no sabia com enfilar-s'hi. Va enyorar el seu cos d'abans, petit, àgil, dur i ple de potes, que li hauria permès desplaçar-se amb facilitat i velocitat, i li va tornar a lliscar una llàgrima, aquest cop d'impotència.

Amb el pas dels minuts va anar aprenent a moure les extremitats, a coordinar-les, a aplicar la força justa a cada braç. Va aprendre a moure els dits i els va aferrar a l'ampit de la finestra. Uns quarts més tard, finalment va aconseguir aixecar el tronc. Allò li va semblar un triomf. Ara seia, amb les cames doblegades i l'espatlla esquerra repenjada al tros de paret que hi havia sota la finestra. La família el contemplava des d'un racó, amb una barreja d'admiració i pànic. Es va posar finalment de genolls i, amb les mans a l'ampit per no caure, va mirar per la finestra. A l'altra banda del carrer es retallava nítidament un sector de l'edifici del davant, un edifici molt llarg, de color fosc, amb finestres simètriques que tallaven la monotonia de la façana. Encara plovia, però ara queien unes gotes grosses, fàcils de distingir una per una, i que també arribaven a terra ben separatament. Amb un esforç final va aconseguir alçar-se i posar-se dret. Aquella verticalitat el mera-

vellava i l'incomodava. Es va sentir marejat, es va haver de repenjar a la paret per no caure, aviat les cames li van flaquejar i, amb suavitat, es va anar ajupint fins a quedar novament de genolls. De genolls va avançar cap a la porta. Estava entreoberta. Per obrir-la, amb el braç hi va ventar un cop, amb tanta força (li costava calcular l'estrictament necessària per cada gest) que la va llançar contra la paret, va rebotar i va tornar gairebé a tancar-se. Va repetir el gest, aquesta vegada menys bruscament. Un cop va aconseguir que la porta quedés oberta, sempre de genolls va sortir al passadís.

¿Hi devia haver humans, en algun racó de la casa? Ara, però (va suposar), si en trobava cap no li farien mal: tenia l'aspecte d'ells. Aquesta idea el va fascinar. Ja no n'hauria de fugir per por que l'aixafessin! Era el primer aspecte positiu d'aquella transformació. Només hi veia una pega: li voldrien parlar i no sabia com contestar. Al passadís, ajudant-se amb tots dos braços es va tornar a posar dret. Aquest cop no es marejava tant. A poc a poc (ara les cames li aguantaven millor el pes) va caminar pel passadís, cada cop amb més desimboltura. Al capdavant del passadís hi havia una porta. La va obrir. Hi havia el bany. El vàter, el bidet, la banyera, dues piques i un mirall al damunt de totes dues. No s'havia vist mai, però immediatament va saber que era ell, despullat, gras i tou. Per l'alçada a què li arribava la cara, en el mirall, va deduir que no era cap adult. ¿Era un nen? ¿Un adolescent? Veure's des-

pullat el desconcertava, no entenia per què, perquè mai no l'havia molestat anar despullat. ¿Era la deformitat del seu cos, tots aquells quilos i quilos de carn, i aquella cara molsuda i amb acne? ¿Qui era? ¿A què es dedicava? Va caminar per la casa, cada cop amb més estabilitat. Va obrir l'habitació al costat del lavabo. Hi havia uns patins a tocar del llit. I tot de banderins per les parets. Hi havia també un escriptori, llibretes, llibres. I una prestatgeria amb tebeos, una pilota de futbol i fotos. Una foto d'ell (s'hi va reconèixer immediatament, igual que s'havia vist al lavabo: gras, amb acne i vestit de jugador de futbol sala, de color blau, amb una ratlla blanca a cada màniga). A l'armari hi va trobar roba. Va buscar uns calçotets, una samarreta, un polo, uns pantalons de xàndal, mitjons, unes vambes. Es va vestir.

A la porta del pis, va observar per l'espiera. Fora hi havia un replà, i tres portes més de pisos. Va tornar a la sala, va passar el dit pels llocs dels pocs llibres que hi havia als prestatges. Va acariciar una gerra de porcellana. Va pitjar el botó de la ràdio. La música era cridanera i la lletra li resultava incomprendible:

*...colomitos inolvidables,
inolvidables como las tardes
en que la lluvia desde la loma
no nos dejaba ir a Zapooopan...*

Va tornar a pitjar el botó. Silenci. Es va asseure al sofà. Va agafar el comandament. Va connectar la tele. Va anar canviant de canal, va apujar els colors fins al límit, va apujar el volum al màxim. El va abaixar al mínim. Era fàcil. Al sofà hi havia un llibre obert. El va agafar convençut que no hi entendria res i, en canvi, de seguida que hi va dipositar els ulls, hi va llegir sense gaires problemes: «M'he mudat. Abans vivia a l'hotel Duke, en una cantonada de la plaça Washington. La meua família hi ha viscut durant generacions, i quan dic generacions vull dir com a mínim dues-centes o tres-centes generacions.» El va tancar i, just quan el deixava on era, va recordar que l'havia trobat obert i no tancat. El va tornar a agafar i, mentre buscava la pàgina per on estava obert, va sentir soroll de claus al pany de la porta. Eren un home i una dona, clarament adults, aquests sí. L'home va dir: «Hola.» La dona se li va acostar, li va fer un petó a la galta, se'l va mirar de dalt a baix i li va preguntar: «¿Com és que t'has posat els pantalons al revés?» Ell es va mirar els pantalons del xàndal. ¿Com ho hauria d'haver sabut, que eren al revés? Va arronsar les espatlles. «¿Ja has fet els deures?», va dir l'home. Oh, no, deures! Va imaginar (com si recordés) un abans en què no hi havia deures ni pantalons al revés. «Afanya't!» Tornava a ser la dona. Es va aixecar amb mandra. Abans d'anar a l'habitació a fer-los va passar per la cuina, va obrir la nevera, va treure un pot de Diet Pepsi i, lluitant per obrir-lo (era toix amb les mans, encara), en

va vessar la meitat per terra. Abans que el renyessin, va anar al quarto dels mals endreços i, mentre despenjava el pal de fregar, va veure, arrambats a la paret, tres escarabats que, després d'un instant d'immobilitat, van intentar fugir. Amb un cert fàstic hi va posar el peu dret al damunt i va fer pressió fins que va notar com s'aixafaven.